

CAENEGHEM, Kamiel van (Huise 30 december 1860 – Buggenhout 14 september 1944). Vader van Gabriëlla en Michiel van Caeneghem.

Brak bij het uitbreken van de schoolstrijd in 1879 zijn studie aan de Vlaamsgezinde Bisschoppelijke Normaalschool van Sint-Niklaas af, om als ongedi-

plomeerd onderwijzer les te geven in een vrije jongensschool in Eine bij Oudenaarde. Na de val van de liberale regering en onder de nieuwe schoolwet van september 1884 werd Van Caeneghem er op 15 november 1884 benoemd tot hulponderwijzer in de gemeenteschool, waarmee de vrije school ver-smolt. In 1885 haalde hij zijn onderwijzersdiploma voor een Centrale Examencommissie. Nadat hem het lidmaatschap van de kantonnale afdeling van de Algemeene Belgische Onderwijzersbond geweigerd was, stichtte hij in 1887 de kring God en Recht als katholieke onderwijzersgilde van het Oudenaardse. Deze syndicale actie onder de katholieke onderwijzers zette hij voort door het stimuleren van de oprichting van regionale verenigingen en provinciale verbonden. Zelf was hij stichter en voorzitter van het Oostvlaamsch Verbond van Christene Onderwijzers (1893) en vanaf Allerheiligen 1893 uitgever van het halfmaandelijks strijdblad *Christene School*, "Tolk der christene onderwijzers van Vlaamsch-België". In 1894 richtte hij het nationaal Christen Onderwijzersverbond (COV) op, dat nu nog bestaat.

Met zijn collega's gaf hij vanaf 1888 een maandblad voor folklore uit, *Volk en Taal*, en stichtte hij in 1889 de Katholieke Vlaamsche Bond van Oudenaarde als flamingantische strijdorganisatie. Van daaruit streefde hij naar de vorming van een federatie van katholieke Vlaamse strijdorganisaties. Dit leidde in april 1891 tot de stichting van de Vlaamsche Ka-

De familie Van Caeneghem rond 1918-1919. Zittend (v.l.n.r.): Sara, Maurits, vader Kamiel, Moeder Zoë, Jozef. Staand (v.l.n.r.): Rafaël, Maria, Anna, en Michiel. Kamiel van Caeneghem speelde het laatste kwart van de 19de eeuw een belangrijke rol als brugfiguur tussen V.B. en christen-democratie. (CHRISTELIJK ONDERWIJSVERBOND)

tholieke Landsbond, waarvan Van Caeneghem als secretaris de drijvende kracht was en die hij tot een georganiseerde samenwerking trachtte te brengen met de Belgische Boerenbond en met de Belgische Volksbond.

Wellicht meer dan wie ook bewerkte Van Caeneghem de verstrengeling van de V.B. – die voor hem essentieel godsdienstig was – met de beginnende christen-democratie, en maakte hij daardoor hun beider doorbraak na de Eerste Wereldoorlog mogelijk. Maar zijn Vlaamsche Katholieke Landsbond stierf een stille dood door de scheuring die een gevolg was van de uitstoting van de daensisten uit de katholieke zuil. Wel was Van Caeneghem nog de bezieler van de Boerenkrijg-herdenking van 1898. In februari 1900 werd hij benoemd tot kantonnaal schoolinspecteur voor het lager onderwijs en als rijksambtenaar verloor hij zijn politieke bewegingsvrijheid. In 1917 werd Van Caeneghem door het activistisch bestuur tot hoofdinspecteur te Gent benoemd. Na de oorlog werd hij daarom voortijdig gepensioneerd.

WERKEN: Artikelen in *Volk en Taal* (1888-); *Christene School* (1893-); – *Onze Boeren Verheerlijkt. Gedenkboek der Eeuwfeesten van den Boerenkrijg (1798-1898)*, 1903.

LITERATUUR: L. Wils, *De oorsprong van de Kristen-Democratie. Het aandeel van de Vlaams-demokratische stroming*, 1963; – id., *Het Daensisme. De opstand van het Zuidvlaamse platteland*, 1969; – F. Simon, 'Caeneghem, Camillus van', in *NWB*, IX, 1981; – L. Wils, 'Vijftig jaar geleden overleed Kamiel Van Caeneghem: De grondlegger van een flamingantische volksbeweging', in *WT*, jg. 53, nr. 4 (1994), p. 249-253.

LODE WILS